

JANIKOVSKY
ÉVA

NAPLÓM

1938–1944

MÓRA

JANIKOVSKY

ÉVA

NAPLÓM

1938–1944

Móra Könyvkiadó

Előszavak

Borítóterv:
Szabó Imola Julianna

Az előszót írta:
Janikovszky János

A fényképeket válogatta és az utószót írta:
Dési János

A lábjegyzeteket készítette, a névjegyzéket összeállította
és a kötetet szerkesztette:
Dóka Péter

A gyorsírással lejegyzett részleteket áttette:
Juhász-Dudás Livia

A kötet azon fotói és dokumentumai, amelyeknél nincs forrás feltüntetve
– az újságkivágások kivételével –, a szerző hagyatékából származnak.

Minden jog fenntartva, a kiadvány egészének vagy bármely részének
a kiadó írásos engedélye nélküli sokszorosítása, másolása, egyéb engedélyköteles
felhasználása – beleértve a kiadvány digitalizálását és ily módon történő
többszörözését, nyilvánossághoz közvetítését – szigorúan tilos.

© Janikovszky Éva jogutóda, 2020
© Móra Könyvkiadó, 2020

Nincs emlékem arról, vajon hány éve tudok anyám naplójáról, de valahogy mindig tudtam, hogy létezik. Azt is tudtam, hogy hogyan néznek ki a kisalakú, gusztusos, szürke, kívül kockás, belül vonalas spirálfüzetek, borítójukon a felirat: Kucsés Éva – Naplóm, és egy évszám.

Azt is tudtam, a hétfiókos komód melyik fiókjában fekszenek. De nem mertem hozzájuk nyúlni, beléjük olvasni, mintha tartottam volna tőlük. Pedig logikusan gondolkodva tudhattam, hogy igazi, családot rengető titkokat nem rejthetnek, mert azokat az ember időben szanálta volna. Már ha van rá ideje. És Anyámnak volt, hosszan küzdött betegségével, és nem viselte türelemmel, szemben a többséggel, akikről ezt általában utólag állítják.

Mindegyik füzet olyan jó állapotú, hogy képtelenség elhinni, már 80-85 éve rejtik egy valaha fiatal, gondtalan, csinos, művelt lány írásait, titkait. Kicsit ugyan megsárgult a papír, de rajtuk nem hagyott nyomot sem az idő, sem a történelem, sem a számtalan költözés. A kézírás ismerős, ugyanaz, amelyet születésem óta ismerek: Anyámé. Hogyan maradhat egy ember kézírása változatlan 60 éven át? Az enyémre rá se lehetne ismerni.

Anyu halála óta azután néhányszor vettem a bátorságot, és belebeolvastam a füzetekbe, mindannyiszor lenyűgözött Kucsés Éva stílusa, humora, életkedve és a körülötte zajló gazdag, pezsgő szegedi társadalmi és kulturális élet. Megdöbbenett, elszomorított és feldühített, hogy micsoda intellektusokat bíró családot pusztított el és tett tönkre a náciizmus, a háború, majd az azt követő újabb kibírhatatlan fordulat, az államosítás.

Lassan érett bennem a gondolat, hogy kötelességem foglalkozni a naplóval. Én vagyok az első és az utolsó, aki ebben még hitelesen léphet, sőt, köteles lépni, mert lehet, hogy nélkülem egy következő költözést, lakásfelújítást vagy évtizednyi sötétséget már

nem élnének túl ezek a füzetek. Könyvkiadóként látván, hogy bizonyos életművek hogyan válnak családi marakodások áldozatává, hálás vagyok Anyámnak és Apámnak, hogy egykeként lehetek az örökösük, nem kell senkivel egyezkednem, azt tehetek, amit jónak látok, de ebből következően persze egyedül is hordom az örökség keresztjét. Súlyos pesti hagyatékkal élő vagyok. Levéltitok vagy naplótitok nem sérül, hiszen amit nem szeretett volna az utókorra hagyni, azokat az oldalakat Anyu diszkréten – még időben – kitepte. Legalábbis ezt gondoltam a Napló megjelenése előtti hónapig. Ekkor megtaláltam – hála Anyu hajdani szerelmének, Kardos Gábornak – a hiányzó hat lapból ötöt, amelyeket Kanadából kaptam vissza az írás megszületése után 80 évvel. Így a Napló lényegében hiánytalanul kerül az olvasók elé.

Egy fantasztikus, tehetséges szegedi lányból 20-30 év múltán, Janikovszky Évaként Európa-hírű sikeres író vált. Erre vágyott egész fiatalkorában, erről – is – tanúskodik a *Naplóm*.

Tehát minden mellett szól, hogy Kucsos Éva naplóját a 70 éves Móra Kiadó, amellyel Anyám neve öt évtized alatt összeforrt, végre megjelentesse.

Köszönetnyilvánítás

Köszönet Dési János barátomnak a biztatásért, a fotók összeválogatásáért, a családfakutatásban nyújtott segítségéért és a rengeteg tanácsért.

Köszönet Dóka Péternek, a Móra Kiadó főszerkesztőjének a kötet szerkesztésében végzett munkájáért, kitartó, állhatatos kérdezgetéseiért.

Mindkettőjüknek elévülhetetlen érdemei vannak ezen kötet megjelenésében.

Köszönet Anyunak, hogy megírta és megőrizte a füzeteket.

Janikovszky János

Budapest, 2020. július 30.

1938

Most a 2. a-ba járok.¹ 1938 van, jan. 14.

Először is beírom a tanáiraikat és a tanárnőimet:

I. Erzsi néni, az osztályfőnök. Teljes neve Bolgárné dr. Pataky Erzsébet. Magyar és németet tanít. Elég kövér, és olyan lába van, mint Chaplinnek. Rögeszméje a jellemes diák. Szerinte az a jellemes diák, aki mindig összejátszik a tanárral, nem sűg, magol a dolinál, nem segít, és mindig áruklodik, szóval egy rémes stréber. Van neki egy ronda lánya, a 3. a-ba jár. Szeplős, szemüveges, őrült ix lába van, és görbe orra és szemüvege. Erzsi néni magunk között Erzsók anyáknak hívjuk. Minden második szava: „Édesmamát kérdezétek meg!” Rövidet lát, és nagyot hall. Ez ő – egy ideális osztályfőnök.

Kucsos Éva portréja

Gammer Béla. A földrajztanárunk. Őrült rendes pasi, úgy szeretjük. Rengeteget utazik, és csuda jól magyaráz. Igazán nagyon jó vicceket mond, mikor jó kedve van. Mikor dühös, akkor csapkod, és mindenkit bedaciztat.² Jelenleg beteg. Angyalka a gúnyneve.

¹ Szegedi Állami Árpád-házi Szent Erzsébet Leánygimnázium (ma Tömörkény István Gimnázium és Művészeti Szakgimnázium)

² Elégtelent ad feleléskor.

XV.

Egyenruhaszabályzat.

Őszi és téli ünnepi ruha sötétkéék chevrot szövetből.

I—IV. osztályig az alj rakott, 3 cm-es berakással. Hossza a legkisebb gyermeknél is fedi a térdet. V—VIII. osztályig a szoknya elején és hátán két-két szemberánc, a ráncok közötti távolság 15—20 cm. A zubbony a csipőt is fedi, derékon alul, kb. 15—20 cm-re, alul a sarkai nem lekerekítettek. Az oldalvarrásnál kissé derékbaszabott, de nem egészen testhezálló. Elöl végig nyitott, derékig patent kapcsolással záródik. Diszítése 3 milliméteres fekete kerek zsinórból, házilag elkészíthető, három darab hármás vitézkötés. (Kész

I. ábra.

II. ábra.

III. ábra.

vitézkötés nem alkalmazható). Középen kerek paszomángommal gombolódik, a gomb 1 cm. átmérőjű. A három vitézkötés lefelé arányosan keskenyedik. A felső vitézkötés teljes hossza kb. 20 cm., a legalsó kb. 15 cm. A zubbonynak kerek kivágása csak a nyakat hagyja szabadon, s lekapcsolható, fehér vászon piqué gallér díszíti. A nyak körül fekvő gallér szabása kerekített,

Kötelező iskolai egyenruha leírása
a gimnáziumi évkönyvből (1938–39. iskolai év)

Erna néni
Illyés
Sey Margit

Rózsi néni
Atya
Edith¹

1938

Csuda rendes osztályom van. Van ugyan egypár hülye, de azok nem számítanak.

1939

JANUÁR 21.

Ezennel visszavonom ifjúkoromban tett bohó kijelentésemet, ugyanis most már 3. a-ba járok, és 1939. jan. 21. van. Amint a mellékelt ábra mutatja, rengeteget írtam tavaly, de most már igazán fogok. Azt hiszem, tavaly csak fölvágásból mondtam, hogy rendes osztályom van, ugyanis rájöttem az alábbiakra. Örült hülye osztályom van, van ugyan egypár rendes, de azok nem számítanak. Ja igen, elfelejtettem megírni, hogy volt még a tanév elején egy „ab urbe condita”² az osztályban. (Mellékesen megjegyezve sejtelmem sincs róla, hogy mit jelent, csak nagyon jól hangzik. Úgy rémlik, mintha valami városról lenne szó, de nem tudom, hogy jön ez ide.)

Szóval Erzsók (olv. E. néni) megőrült, és mert a Manheim Zsuzsa rövidlátó, az egész osztályt összevissza ültette. S látsza csak! (Hallga csak helyett.) Engem is elültettek a Magdi mellől. Ez igazán álnok tett volt tőle. Egész nap bögttem, ugyanis csupa bukott közé ültetett a 4 oldal 1. pad 1. helyére. Pertli ül mellettem, és ő igazán helyes.

¹ A többi tanárhoz végül nem készült jellemzés, J. É. csak a neveket írta fel.

² Latin kifejezés, jelentése: „a város (Róma) alapítása óta”. Az ókori rómaiak használták az évek keltezésékor.

*Sportköri igazolvány
1938-ból*

Hál' istennek később a Magdit is a hátam mögé ültette. Ez egy rövid bevezetés volt, hogy mindenki tájékozódva legyen. Mert Erzsók szerint minden elmefuttató vagy elbeszélés előtt ismertetni kell az előzményeket, az utózmányokat, a körülményeket, a szereplő személyeket, a helyet, az időt s a többi. Hah! És én elfelejtettem a helyet és a személyeket. A személyeket nem is fogom, ugyanis, azt hiszem, az egész füzet tele volna velük. A hely legtöbbször az osztály. 4 ablak, 24 pad, 1 dobogó, virág, tábla, Jókai¹, asztal, szék. 1 tanár, 39 gyerek.

Azt hiszem, már bevezettem mindent, jöjj hát, tárgyalás!

Tárgyalás

Jelenleg influenzajárvány van, és epedve várjuk, hogy bezárják az iskolát. Minket nem akarnak bezárni, pedig már a Túnyoghít² is bezárták. Szóval egyezzünk meg közösen, hogy ez pizsokság, és mivel unok már írni, inkább olvasok.

¹ Talán egy falon található, Jókai Mórt ábrázoló festményre céloz.

² Valószínűleg Tunyogi Csapó János tanár magángimnáziumáról van szó, amely Csapó korrupciója miatt zárt be, nem pedig az influenza miatt.

MÁRCIUS 7.

Micsoda fennkölt érzés, mikor az ember egy 3-as¹ latindolgozatot ír!

Phű, azt nem is képzelitek. Én ugyanis pont ma vettem tudomásul, hogy költői dolgozatom ily pórias jeggyel osztályozták. „Az időben mondá Jézus: „Senki sem próféta a maga hazájában!” S ez időben mondom én. (Nem tudom ugyan, hogy én hol lennék próféta, de ez nem változtat a tényen.) Ma épp be vagyok rekedve, és hangom bársonyos és üde csengése helyett valami rekedten és rikácsolva ad jelt magáról, és ezért kénytelen vagyok szellemes gondolataimat itt megörökíteni. Aszongyák, hogy aszongyák, hogy Mária néni menyasszony. Mindig látjuk egy szőke fiatalemberrel, de azt hiszem, csak a jótékony lelkek léptetik elő vőlegénnyé. A rossz nyelvek azt állítják, hogy a testvére. De akármije, a tény az, hogy Mária néni nagyon fölrag vele. Ma elkíserte egész az iskoláig (mert Mária néni internátusi tanárnő), szóval elbúcsúztak. M. néni epedve nézett utána, de ő már rég egy bájos nyolcadikos karcsú bokáit csodálta. De tény az, hogy ez még mindig nem tény, csak ágról ágra repdeső pletykácska.

MÁRCIUS 19.

Föl vagyok háborodva, hogy elmarad a Faust! Eget verő pizsokság! Mégpedig ilyen hülye kifogással, hogy „technikai okok miatt”, persze ez biztos azt jelenti, hogy a bájos Margaréte dédunokájának esküvőjén mint tanú kell hogy részt vegyen. Faust anyósa esküvőjén lesz biztos a vőfély, Mefisto pedig... mit tudom én, hogy mit csinált, de az biztos, hogy nem jött el! Van egy örült jó tippem! Minden hónapban csinállok egy táblázatot, hogy miből mi a kedvencem, és úgy megtudhatom, hogy hogy változik b. (becses, nem buta) ízlésem.

¹ Az akkori osztályozási rendszerben az 1-es volt a legjobb jegy, az 5-ös pedig a legrosszabb. A 3-as tehát 3-asnak felel meg.

MI A KEDVENC	FEBRUÁR	MÁRCIUS	ÁPRILIS
<i>operám</i>	Pillangók. ¹	Rigoletto	Strauss Richárd, Don Juan
<i>operettem</i>	Bob herceg	Víg özvegy	szimf. költem., Erzsébet ²
<i>áriám</i>	Bűvös erdő	La donna ³	Ne sírj, ne sírj, kicsi Liu ⁴
<i>slágerem</i>	Szvidhard ⁵	Bamba, bamba gyászvitéz ⁷	Hej hó, hej hó... ⁶
<i>hangszerem</i>	fuvola	fagott	fagott, klarinét
<i>népem</i>	angol	egyik se	emberevők
<i>sportom</i>	evezés	bicikli	bicikli
<i>könyvem</i>	Buda hőse ⁸	Mire megvénülünk	Politikai divatok ⁹
<i>íróm</i>	Donászy ¹⁰	Jókai	Jókai

¹ *Pillangókisasszony*

² Huszka Jenő 1939-es operettje

³ *A Rigoletto* egyik áriája

⁴ Giacomo Puccini *Turandot* című operájának áriája

⁵ Talán a *You're a Sweetheart* című 1937-es slágerre utal.

⁶ Esetleg az 1937 végén bemutatott *Hófehérke* betétdalára való célzás.

⁷ Lehár Ferenc *A víg özvegy* című operettjének egyik dala.

⁸ Donászy Ferenc regénye

⁹ Jókai Mór könyve

¹⁰ Donászy Ferenc író

MI A KEDVENC	FEBRUÁR	MÁRCIUS	ÁPRILIS
<i>zeneszerző</i>	Schubert	Beethoven	Csajkovszkij
<i>szimfóniám</i>	Beethoven V.	Cs. VI	Cs. V. VI
<i>versem</i>	Színes tinták	Holló	Szeptember végén
<i>költőm</i>	Kosztolányi	Poe	Petőfi
<i>filmem</i>	Orgonavirága ¹	Robin Hood ²	Szuez ³
<i>színészem</i>	Hepburn		
<i>foglalkozás</i>	régészet	zeneszerzés	katona
<i>színem</i>	sárga	lila	lila
<i>állatom</i>	kutya	ló	póni
<i>hova utaznék</i>	Olaszország	Svédország	sehova
<i>gyümölcs</i>	banán	alma	narancs
<i>virágom</i>	mimóza	ibolya	jácint
<i>mi akarok lenni</i>	divattervező	árja	amerikai milliomos

¹ Az *Orgonavirágzás* című 1937-es amerikai film két fiatal operaénekes tragikus szerelmét meséli el.

² Kertész Mihály *Robin Hood kalandjai* című, 1938-as filmje

³ A *Suez* egy 1938-ban bemutatott amerikai történelmi film, amely a Szuezi-csatorna építésének eseményeit eleveníti fel.

radírt. S ez lett átkunk. Igaz ugyan, hogy az egész németóráát átköhtük, krákgotuk és hapticztuk, de mi történt a 6. órában? Tomi (fűtő), ez az álnok lény megtalálta az el nem égett gumikat, és beadta Erzsóknak! (Ez a drámai fordulat!) Ah, a holnap egy gyászos nap lesz, mert Erzsók mérgeiben mindenkit bedaciztat és lefejeztet. (Ha csak ki nem rúgjuk szent dühével együtt az ablakon!)

MÁRCIUS 28.

A fejem még a nyakamon van, Erzsók egy feledékeny lény.

ÁPRILIS 12.

La Lala trartram papam djátáta! Psssz! (Ez nem a lipótmezei önképzőkör nászindulója, hanem Csajkovszkij V. szimfóniája 4. tételének 3. főtémaájának 2. melléktémaájának 2. vége.) Egész nap hangversenypróbára járok.¹

ÁPRILIS 15.

Pálinkás jó estét kívánok! Ihaj de sőt még csuhaj, azaz vesszen Trianon, és éljen... na ki? Azt ilyen időkben sose lehet tudni. Ámde szögezzük le a pusztá tény, hogy éljen a magyar hadsereg! Már csak azért is, mert ma elmaradt a latinóra. Ugyanis az egész úgy volt, hogy... éljen, éljen, közös határt akarunk, mindent viszsza, nem, nem, soha, éljen... (pardon, már úgy bennem van mindez). Szóval ma jött meg a szegedi biciklis ezred a Felvidékről,² s eme okoknál fogva ma kivonultunk, hogy „fehér szívünk minden melegével üdvözljük a hazaszeretet hőseit, kik értünk és minden magyarért küzdöttek a Felvidéken, kik vérüket ontották hazájukért, a névtelen hősöket stb.”

¹ J. É. mint néző vett részt ezeken a próbákon.

² A Magyar Királyi Honvédségnek több kerékpáros zászlóalja is volt, amelyek részt vettek a második világháborúban, és többnyire előszeretettel mutatták őket korabeli filmhíradókban. A szegedi zászlóalj a 16. hadrendi számú volt.

(Idézet Erzsók költői szónoklattal egybekötött prédikációjából.) Ámde térjünk a tárgyra. Kivonultunk, összevissza dobáltuk a katonákat piszkos nárciszokkal, megéljeneztünk egypár csinos tisztet és egy sofőrt, és aztán ahelyett, hogy ottmaradtunk volna az ünnepélyen – hazavonultunk. Azaz vonultunk a kapuig, ott nem mentünk be, hanem visszafordultunk, és a latinórából hátralévő félóra hazafias érzéseket keltett szívünkben, kijelenthettük, hogy tünnetni akarunk. Tanárnőnk nem bírt velünk. Ahogy befordultunk a sarkon, beleütköztünk a diribe. Rémes volt! Egy szót se szólt, és mégis mindenki szótlanul visszafordult. Mikor a suliba értünk, épp kicsöngettek. Nem mentünk le az udvarra, hanem a szabályok ellenére fönnmaradtunk az osztályban. Magunkra zártuk az ajtót, és megszámloltuk az uzsonnákat, hogy hány napig maradhatunk elsáncolt várunkban. Hál istennek enyhült harci kedvünk, és mikor Biri néni jött, kinyitottunk. Félek, hogy lesz valami baj, vészjósló szélcsend van a dirinél, ámde megvigasztal, hogy... sose halunk meg! (De miből éljenek a temetkezési vállalatok...?)

A portré a szegedi Rónai Fotóműteremben készült

ÁPRILIS 20.

A diri eltiltotta a b-seket a színház-tól és a mozitól, mert rosszak voltak.

ÁPRILIS 23.

Isten éltesse! (Mármint engem!) Minden külön értesítés helyett, ma volt a születésnapom. Rém gusztá dolgokat kaptam. Délután láttam az „Erzsébet”¹-et, szebb, mint akármí!

¹ Valószínűleg Huszka Jenő operettjére céloz.

Jegyek a Szegedi Állami Nemzeti Színházba, Janikovszky Éva hagyatékából

ÁPRILIS 26.

Intőkiosztás volt, és azt mondta a diri, hogy rémesen megbüntet minket, ha meg nem javulunk.

ÁPRILIS 27.

Másodszor láttam az „Erzsébet”-et.

MÁJUS 1.

Szünet van, és rém randa idő.

MÁJUS 2.

Nincs szünet, ellenben az idő randa.

MÁJUS 9.

Jaj, már épp egy hete nem írtam, azóta annyi minden történt. Múlt héten két dolgozatot írtunk, rém nehéz volt. Közben láttam a *Sztambul rózsáját*¹, és ennek fejében becsszavam adtam anyunak,

¹ Leo Fall (1873–1925) osztrák zeneszerző népszerű operettje.

hogy a Bánky társulat¹ két darabjára se megyek el. Ma egy verőfényes májusi nap volt, a „verő”-t úgy kell érteni, hogy ha az ember kilépett, agyonverte az eső meg a jég, fényes meg a pocsolyáktól volt az utca. Ma remekül szórakoztunk rajzórán. Vetítés volt, és összevissza mászkáltunk négykézláb. Elloptuk a Brucky cipőjét, és továbbadták, szegény fél lábbal nem tudott utánamászni, hát mint önfeláldozó barátnőnek nekem kellett átcsúszni a terem másik végébe érte. De nem nagy vicc, mert Stanci (Illyés, a rajztanár) süket.

MÁJUS 14.

Jó ég, Stanci ist ganz plöm-plöm!² Behozott 1 harapófogót, hogy rajzoljuk le. Wie das der kleine Stanzi vorstellte!³ Ahogy kilépett az osztályból, rohant le két lány a Julcsa nénihez a harapófogóért, felhoztuk, és az egész osztály lekopírozta. (Rátettük a rajzlapra, és körülhúztuk.) Most persze mindenkinek egyforma, és Stanci 1/2-et adott (ennyre nem tetszik neki a saját harapófogója)!

MÁJUS 20.

Ma volt a zsúrom, minden remekül sikerült. Megalapítottuk a HATÉKÁ-t! (6 tehének clubja) Költői cím, nincs semmi értelme, és csak 5-en vagyunk, de nagyon jól hangzik. Jelszó: stanci, köszöntés: tehének

MÁJUS 26.

Jaj de remek volt, voltunk délelőtt a földrajzi intézetben⁴. Remekül szórakoztunk. Volt egy angyali segédtanár, dr. Wagner Richárd,

¹ Bánky Róbert (1894–1979) színész, 1942–44 között ő a Szegedi Színház direktora.

² Nehéz felfogású, buta.

³ Ahogy azt a kis Stanci elképzei. (német)

⁴ A Földrajzi Intézetet 1924-ben alapították Szegeden, a tudományegyetem keretein belül működött.

1939. szeptember 1. A második világháború kitörése

A szegedi Délmagyarország szerkesztősége előtt várják az emberek az új híreket

azaz Ricsi, mert rém jóba lettünk vele. Meg volt még egy szemüveges, az is rém helyes, 35 percig társalogtunk az egyetem udvarán vele. Megértő...

SZEPTEMBER 4.

Na igen, minden nagyon megható, azonban azóta eltelt egy kis idő, nem sok, ugyebár, kérem, egész kevés, csak úgy 3-400 000 évecske. Azaz 3-4 hónap. De minden lényegtelen. A nyár csudás volt. A stílusom határozottan pocsekább, de igazán nem lehet elvárni¹ egy ilyen szegény leányzótól, hogy még írjon is, azonkívül hogy teniszezik, úszik, társalog és sétál. Hát ez mindenesetre megerőltető. Most épp rémesen várom a Bruckyt, és sajnos kezdődik a sulis, és vége a tenisznek, és nem megyek többet aztán a korzóra, mert az nem illlloommossss, ugyebár? Nem történt semmi izgalmas, csak volt szabadtéri, ami rém guzi, csuda rendes volt, és most épp kitört a háború, ami kevésbé guzi, azaz rendes. A Pacyval vagyok én jóban. És mostan sok fiúkat ismerek, amibe ugyan nincsen semmi vicccc! Járok biciklizni, sőt Apu, ill. keresztapu bevonult katonának, csinnadratta bummbummbum! Amint a mellékelt ábra mutatja, sziporkázok, de abbahagyom, mert még meggyúlhat valaki. Good bye!

(Ja igaz, tanulok angolul.)

Szeged, az Attila utca sarka,
a korzó felé menet, 1939
(Fortepan / Vargha Zsuzsa)

¹ A szerkesztő által beírt szó.

NOVEMBER 14.

Most szentül elhatároztam, hogy naplót írok, mert nagymama koromban irtó gusztá lesz elolvasni, és különben is szokás. Szóval az az egészben a vicc, hogy mindennap ír az ember, és a végén van egy egész könyv. Mára rémes dolog történt délben, mert mikor jöttünk ki az iskolából, és persze megálltunk az üzletnél a sarkon, és akkor jött a Gabi¹ a kis Klésszel. Köszönt, és azonnal odajött hozzám, de én, úgy látszik, megőrültem, mert kijelentettem rém undok hangon: „Szerbusz, Gabi, ne gyere ide, nyitva van az üzlet.”

A Gabi akkor rém dühös lett, lehet, hogy azért, mert a többi lányok is látták, hogy elküldtem, és elrohant. Én is mentem a Bruckyval, és az Izsák sarkán megálltunk beszélgetni. Egyszerre csak jön a Gabi, átmegy a túloldalra fütyülve, és rémesen elpirulva, dadogva odaszól a Bruckynak: „Brucky, nem jössz haza?” Brucky persze örült boldog volt, és rohant a Gabival. Igazán örült undok, és én irtó dühös voltam. De aztán délután 5-kor randevúm volt vele (Gabival), és rém kétségbe volt esve, és egész idő alatt kiabált, hogy üsse me pofon, és ne haragudjak rá, mert az a legrémesebb. Persze már rég nem haragudtam rá (mert hisz én voltam először az undok), de azért hagytam könyörögni, csak a végén „bocsátottam” meg. Most megint rendben van minden. És mindenki a Bruckyt röhögi, mert a Brucky rémesen fölív, azt képzei, hogy tetszik a Gabinak. Igazán nem akarok fölívni, de holtbiztos, hogy többet nem csinál ilyen hülyeséget. Most csinálunk egy remek heccet, és nem mondjuk meg a Bruckynak, hogy én beszéltem délután a Gabival, és hagyjuk, hogy meséljen és lódítszon nagyokat holnap a suliban. Holnap is írok, és remek, hogy már három oldalt írtam. Megyek aludni, és jaj, csak a Gabi tényleg sohase menjen oda Bruckyhoz, mert megpukkadok.

¹ Kardos Gábor

NOVEMBER 15.

Jaj, ma egy rémes nap volt! Írtam egy 2-es latin dolgozatot, ami viszont nagyon jó, mert senkié se volt egyes. Ja, és rém undokok voltunk a Bruckyval. Ugyanis a Verával mentem suliba, és miután nem tudtam semmi okos tromfot, azt határoztuk, hogy azt mondjuk a Bruckynak, hogy a Fenyő és a Gabi szerelmes belé. Mi ezt csak viccnek szántuk, és nevetségessé akartuk tenni, de a Brucky komolyan vette, és rohant az egész iskolában elújságotolni. Akkor persze mindenki minket sajnált, hogy a Brucky mindenkit elhódít előlünk. Szóval ez rémes. Délben találkoztam a Fenyővel, és hazakísértem. Mégpedig azért, mert a Vera küldött neki egy levelet. Elmeséltem neki a Brucky-ügyet. Persze mindent összevissza halandzsáztam. Nagyon szép volt tőle, hogy intelligens arcot vágott, és úgy csinált, mintha értené. Délután a Gabinak mondtam el. Aztán megkérdezte, hogy mi ebben a rémes, tehát nem értette. Ma rém „jó formában” volt a Gabi, mert mesélt az iskoláról meg a fiúkról mindenfélét, úgy, hogy én alig szóltam egypár szót. (Ritka eset.) Aztán megállapítottuk, hogy nem találkozhatunk holnap, mert nekem zongoraóráim van fél 6-tól 6-ig, neki meg délelőtt levante¹, du. iskola. Valószínűleg csak pénteken találkozunk. Ez rém szomorú, de igaz, hogy van, amikor a Vera egy hétig se találkozik a Katsával, azaz Fenyővel.

NOVEMBER 16.

Szomorú süttörtök! Nahát, ez rémes volt. I. Rájöttem, hogy anyuék elolvassák a naplót. II. Nem találkoztam a Gabival. III. Megint kezdik előlről a murit otthon. Kisapával² egy óráig vitatkoztunk. A végén beismertük, hogy mindkettőnknek igazunk van. Az a baj,

¹ Leventefoglalkozás. A leventeservezetek katonai előképzéssel foglalkoztak az 1920-as évek elejétől a második világháború végéig. 1939-ben a levente-kötelezettséget az állam kiterjesztette az iskolai ifjúságra is.

² J. É. nevelőapja, Donászy Kálmán

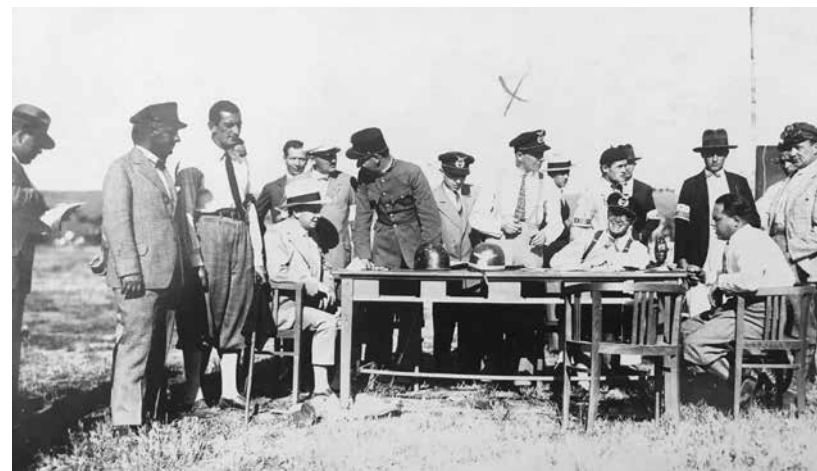
hogy Apunak nem tetszenek a fiúk. (Fő, hogy nekem tetszenek.) Én is azt hiszem, hogy általában nagyon fiatalnak talál a fiúkhoz. Egész biztos nincs olyan fiú, aki neki tetszik, épp azért azt mondtam, hogy szerezzen apu nekem egy olyan fiút, aki mindenkinek megfelel. Nem hiszem, hogy találják, és nekem a Gabi tetszik. Tehát amíg olyan nincs, aki nekik tetszik, azzal vagyok, aki nekem tetszik. Ez csak elég logikus? Ja, igen, a Vera összeveszett a Kacsával, pedig csak hülye, és más baj nincs. Mert a Fenyő őrült szerelmes belé, csak nem mutatja, mert neki imponál, hogy a Vera szalad utána. És különben kezdek szörnyű leleményes lenni, mert mindig kinyomozok mindent, és most is van egy ügyem, de csak akkor írom meg, ha már kinyomoztam. (Lali)

NOVEMBER 17.

Nahát, de nahát, sőt nahát, nahát! Nicsak, nicsak! Mik sülnék ki! Képzeld, naplókám, most a suliban vagyok, és németóra van, és magyaróra volt. De nem ez az érdekes, hanem hogy a szünetben

Éva, édesanyja és nevelőapja

Kucsics Pál a Délvidéki Auto Club motorversenyén (x-szel megjelölve) a harmincas években

odajött hozzám egy angyali magyarkisasszony¹, és megkérdezte, hogy én vagyok a papájának a keresztlányja? Mert én nagyon tettek neki, és tényleg az ő papája a keresztapám! Hát ez remek, és a Vera megőrült, és reggel elmondta a Bruckynak, hogy csak becsaptuk, és ez rémes, mert a Brucky úgy bőgött, mint II. Tiglatpilészár!² És még hozzá 2/3 a dolgozata. Ezek szerint ránk haragszik a 2/3 miatt, és mert nem minden fiú belé szerelmes. Erről igazán nem tehetek. Fogjon le! Most már este van, és a Brucky kibékült vegytanórán, mert nem tud nélkülünk élni, ez holtbiztos, mert én is úgy vagyok, hogy muszáj valakinek elmondani azt a rém sok izgalmas dolgot, ami az emberrel történik. Délután angolórám volt, és aztán számtant csináltam. 5-kor randevúm volt, de csak negyed 6-kor mehettem ki. Rém guszta, hogy a Gabi egy negyed

¹ Talán a németkisasszony mintájára alkotott szó: nevelőnő.

² Tiglat-Pilészár: asszír uralkodó, J. É. talán a Kr. e. 8. században uralkodó III. Tiglat-Pilészárra céloz, aki a *Királyok II. könyvében* szerepel.

órát várt rám, és egy szót se szólt miatta. Ma nem mehettem el vele, mert Anyunak megígérttem, hogy az üzletbe¹ megyek, és nem lógok. Apuval sétáltam, és most van Apunak a csudaszép-őrülthelyesrémos menyasszonya, akit februárban elvesz.

Gyönyörű, és vörös haja van, és Annynak hívják, és régész a múzeumban. Különben láttuk a Bruckyt 7-kor három fiúval (Pudler, Rozman, Sonnenwirth), és Apu szörnyen megbotránkozott. Brucky ma azt mondta, hogy már nem tetszik neki a Györky (ezek szerint biztos a Gabi teccik neki, de nem izgat egyáltalán). Holnap csak három óránk lesz.

NOVEMBER 18.

Gratulálok, kedves Kucsy! Hogy volt! Kegyed egy angyalian bájos, ennivalóan leleményes, mindenre képes, bátor, modern fiatal lány! Na igen. Úgy volt az egész, hogy délután 3-kor gyóntunk. A templomból az Oszával jöttem, a korzón találkoztam a Gabival, és miután semmi dolgom se volt, elmentem vele. A Vera is a Fenyővel volt, de azt hiszem, megint összeveszttek, mert a Vera elrohant. fél 4-től 5-ig sétáltam, és mikor 5-kor bementem az üzletbe, a Gabi megsértődött, hogy nem akarok vele sétálni. Bementem az üzletbe, és szóltam Anyunak, hogy felmegyek Apuhoz.

Ugyebár arról nem tehetek, hogy az üzlet előtt a Gabika várt. Nagyon dühös volt, hogy nem lóghatok többet vele, és elkísért Apuhoz. Épp a kapu elé értünk, mikor szembetaláltam magam – Apuval. Még most se értem, hogy lehet, hogy nem ájultam el, de akkor eszembe se jutott. Egy másodperc alatt átgondoltam, hogy mi történhet, és cselekedtem. A világ legközvetlenebb módján otthagytam a Gabit, és Apu nyakába ugrottam. Aztán elkezdtem minden hülyeségről beszélni. Valahogy megéreztem, hogy miről beszéljek, egész magától jött. Így lett tehát a beígért botrányból és

¹ J. É. anyai nagyszüleinek könyv- és papírkereskedése volt a szegedi Kárász utca és Klauzál tér sarkán.

pofonból két négypengős harisnya, amit este kaptam Aputól, és egy óriási gesztenyepiré a „Virágban”¹. Fog ez menni! Technika dolga az egész!

Egyéb híreink: Ma csak 3 óránk volt, és egész délelőtt lógtunk a Verával és a Pacyval. Elmentünk a Baross² felé, volt egypár fiú az udvaron, akiket mindjárt meghódítottunk. Ez viszont nem dicsőség, mert minden fiút meg lehet hódítani délelőtt, ha iskolában van, ráadásul unatkozik, és csak három nőszemély van a láthatáron.

Elmentünk a Klauzál³ felé is, de mikor kicsöngettek, és a fiúk lejötték az udvarra, elrohantunk, mert nem akartuk, hogy a Gabi és a Kacsza lásson minket.

Holnap lesz a Frank Lili táncvizsgája, de én meccsre meg mozi-ba megyek. Hétfő szünet. Good night! Megyek aludni. Remélem, holnap jó napom lesz!

NOVEMBER 20.

Tegnap nem írtam, és vasárnap volt, és a Veráék táncvizsgája. Én nem mehettem el, de azt mondják, isteni volt. Délelőtt ünnepély után sétáltam a Gabival, kért egy fényképet, de azt mondtam, nem adok. Megmutatta az érettségi képét, de amilyen hülye vagyok, nem kértem el. Délután meccsen voltam, Gabi is kinn volt, viszont Apus is, miszerint csak egypár szót beszélhettünk. Ma zongoraóráim volt, utána felmentem a Verához. A Fenyő csinált egy csomó rém gusztá juppajdját⁴, majd elkérem, mert örült szellemesek*, és a Fenyő igazán örült szellemes*. (Ezt nem csak én mondom.) Különben azt mondta a Vera, hogy a Gabi adott egy fényképet a Zsuzsának. Rém szemtelenség volt tőle pont

¹ A legendás, 1874-ben alapított szegedi Virág Cukrászda.

² Baross Gábor Gyakorló Gimnázium

³ Klauzál Gábor Reálgimnázium, ide jár Kardos Gábor és Fenyő István.

⁴ Dal a *Juppajd* című diáknóta mintájára.